

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 martie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,

Elena Covalenco,

Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, în cauza penală în privința lui

Popa Nicolae xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 17.12.2009 - 06.02.2015;

2. Instanța de apel: 06.03.2015 - 15.11.2016,

3. Instanța de recurs: 07.02.2017 - 09.03.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Râșcani, mun.Chișinău din 06 februarie 2015, Popa Nicolae a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.b), c), d) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că prin rechizitoriu, Popa Nicolae a fost pus sub învinuire pentru faptul că, în noaptea de 05 iulie 1998 spre 06 iulie 1998, împreună și prin înțelegere prealabilă cu persoane nestabilite de organul de urmărire penală, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin deteriorarea gratiilor de la fereastra bucătăriei, prin geam au pătruns în xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, ce aparține cu drept de proprietate lui Cioară Nina, de unde pe ascuns au sustras: video-casetofon de marca „Sharp”, la prețul de 1100 lei; radiotelefon de marcă „Panasonic”, la prețul de 2000 lei; audio-casetofon de marca „Pioneer”, la prețul de 1500 lei; auto-casetofon de marca „Veconic”, la prețul de 350 lei; palton pentru dame din blană, la prețul de 1000 lei; impermeabil din piele pentru dame, la prețul de 1400 lei, diverse bijuterii din aur și arjint, lăntișor din aur, treizeci de bucăți de pastă de dinți „Colgate”, la prețul de 6 lei fiecare, în sumă totală de 180 lei; douăsprezece bucăți de săpun „Palmolive” și „Protex”, la prețul de 3 lei fiecare, în sumă totală total de 60 lei; deodorant pentru dame la prețul de 10 lei; șase bucăți de apă de colonie „Makler” la prețul de 10 lei fiecare, în sumă totală de 60 lei; cinci bucăți de deodorant „Menen”, la prețul de 10 lei fiecare, în sumă totală de 50 lei; două cutii de cremă pentru dame „Donci”, la prețul de 6 lei fiecare, în sumă totală de 12 lei; audio casetofon cu căști de model „First”, la prețul de 50 lei; telecomandă pentru televizor de marca „Toshiba” la prețul de 50 lei; scurtă din piele pentru dame, la prețul de 300 lei, prin ce au cauzat părții vătămate o daună materială în proporții considerabile, în valoare totală de 12267 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea sentinței și rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care N.Popa să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(2) lit.b), c), d) Cod penal, cu încetarea procesului

penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, invocând că instanța incorect a dispus achitarea inculpatului, pe motiv că nu au fost prezentate probe directe, prin care s-ar fi confirmat vinovăția acestuia; - partea acuzării nu a renunțat la probele propuse instanței pentru examinare, ba dimpotrivă, reieșind din situația existentă, care nu depindea nici de una din părți, a solicitat instanței acordarea termenelor suplimentare pentru asigurarea acestora în proces, astfel instanța, contrar prevederilor art.328 Cod de procedură penală, a limitat partea acuzării în posibilitatea de a prezenta probele solicitate și fără a lua în considerație poziția sa, a declarat finisată cercetarea judecătorească; - învinuirea înaintată inculpatului a fost confirmată prin declarațiile părții vătămate și a martorilor L.Zvereva, V.Cîrnici, care au indicat, precum că inculpatul a adus la domiciliul acestora bunurile sustrase, iar în urma percheziției efectuate la V.Cîrnici, au și fost depistate și ridicate o parte din bunurile sustrase, care ulterior au fost recunoscute de partea vătămată și restituite acesteia, fapt confirmat prin recipisa anexată la cauza penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de procuror.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a statuat că, în urma cercetării suplimentare a probelor invocate de procuror, și anume a declarațiilor inculpatului N.Popa, cât și actele cauzei - procesele-verbale de înregistrare a plîngerii din 08.07.1998, de cercetare la fața locului din 06.07.1998 și 08.07.1998, de percheziție din 08 și 09.07.1998, de examinare a obiectelor din 11.07.1998, de confruntare dintre martorii L.Zvereva și V.Cîrnici, cert s-a stabilit că prima instanță corect a concluzionat că acestea nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, deoarece ele nu confirmă vinovăția lui N.Popa în săvârșirea faptei incriminată - art.186 alin.(2) lit.b), c), d) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că, nu au fost aduse probe convingătoare, care să confirme faptul că inculpatul N.Popa a sustras bunurile indicate de către partea vătămată și pentru care inculpatul a fost trimis în judecată, iar procurorul și-a întemeiat acuzarea pe declarațiile martorilor L.Zvereva, V.Cîrnici, P.Cioară și a părții vătămate N.Cioară administrate în cadrul urmăririi penale. Însă, în cadrul cercetării judecătorești, de către partea acuzării nu a fost posibilă asigurarea prezenței acestora, iar imposibilitatea prezentării părților la examinarea cauzei, nu poate constitui un temei de derogare de la principiul prezumției nevinovăției, de rând ce procurorul are obligația procedurală de a prezenta probe necesare întru confirmarea acuzării, astfel că corect prima instanță a concluzionat că N.Popa urmează a fi achitat pe art.186 alin.(2) lit.b), c), d) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Pe motivul sus menționat, instanța de apel a respins și argumentele procurorului, precum că la adoptarea sentinței instanța nu a luat în considerație declarațiile martorilor, cât și alte probe prezentate de partea acuzării, că învinuirea inculpatului este confirmată prin declarațiile martorilor L.Zvereva și V.Cîrnici, care au indicat direct că N.Popa a adus la domiciliul lor bunurile sustrase, că partea acuzării a întreprins măsurile necesare întru asigurarea martorilor și părții vătămate, însă aceștia din motive justificate nu au putut fi prezente, că instanța, a limitat acuzatorul de stat în posibilitatea de a mai prezenta probele solicitate, și fără a lua în considerație poziția acestuia, a declarat finisată cercetarea judecătorească, deoarece, potrivit art.389 Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate în instanța de judecată, iar concluziile despre vinovăția lui nu pot fi întemeiate pe presupuneri, acesta urmează să se bazeze pe probe exacte, când toate versiunile au fost verificate, iar divergențele apărute au fost lichidate și apreciate corespunzător. Toate îndoielile, care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea inculpatului.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul R.Sâli care,

invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, pe motiv că instanțele de fond au dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare, nu au apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care cu certitudine demonstrează vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii incriminate, și anume declarațiile părții vătămate N.Cioară, a martorilor A.Cioară, P.Cioară, C.Cioară, L.Zvereva, V.Cîrnici, cât și probele scrise - procesele-verbale de înregistrare a plîngerii din 08.07.1998, de cercetare la fața locului, de percheziție, de confruntare dintre L.Zvereva și V.Cîrnici; - partea acuzării a întreprins toate măsurile necesare pentru a asigura prezența participanților la proces, însă s-a stabilit că N.Cioară și P.Cioară și ceilalți membri ai familiei lor sunt plecați cu traiul în Federația Rusă, ca și martorii L.Zvereva și V.Cîrnici, declarațiile cărora, în condițiile art.371 alin.(2) Cod de procedură penală, puteau fi acceptate și puse la baza unei soluții de condamnare, deoarece anume dâșii au indicat la proveniența obiectelor sustrase, precum că au fost aduse de către N.Popa, astfel rezultă că instanța de apel, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel iar probele prezentate în sprijinul învinuirii nu au fost supuse verificării.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit textului recursului, procurorul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Colegiul constată că temeiul la care se referă autorul recursului nu persistă în cauză, deoarece din decizia instanței de apel rezultă că ultima a analizat obiectiv probele administrate și a dat răspuns la toate motivele procurorului expuse în apel.

De fapt, din textul recursului se vede că autorul critică aprecierea probelor administrate de ambele instanțe, considerând-o ca necorespunzătoare circumstanțelor de fapt ale cauzei.

Colegiul penal menționează că, potrivit art.101 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Nici o probă prezentată de părți nu are o valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

De aici rezultă că, înfăptuirea justiției penale, cere ca judecătorul să nu se întemeieze, în hotărârile sale pe care le pronunță, pe probabilitate, ci pe certitudinea dobândită pe bază de probe decisive, complete, sigure, în măsură să relecte realitatea obiectivă (fapta (le) supuse judecării). Numai așa se formează convingerea izvorâtă din dovezile administrate în cauză, că adevărul - infracțiunea dedusă spre soluționarea instanței - este, fără echivoc, cea pe care o înfățișează realitatea reconstituită ideologic cu ajutorul probelor.

Atît prima instanță, cât și cea de apel, pronunțîndu-se asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului, corect au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind acuzarea înaintată lui N.Popa și întemeiat au concluzionat asupra achitării acestuia de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.b), c), d) Cod penal, pe motiv că procurorul nu a adus probe verosimile în probarea învinuirii și nu a prezentat probe noi ce ar confirma vinovăția inculpatului în cele incriminate.

Colegiul reține că instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe, a dat o apreciere justă declarațiilor inculpatului N.Popa, cât și actelor cauzei, precum proceselor-verbale de cercetare la fața locului din 06.07.1998 și 08.07.1988, probe care, analizate în ansamblu, nu au convins instanța că anume inculpatul se face vinovat de săvârșirea infracțiunii imputate.

Corect nu au fost reținute de către instanțele de fond și celelalte probe la care se referă autorul recursului, care în opinia acestuia, probează vinovăția inculpatului, și anume depozițiile martorilor L.Zvereva și V.Cîrnici date la urmărirea penală, deoarece întra-devăr instanțele pot să-și întemeieze soluțiile pe declarațiile martorului date în cadrul urmăririi penale și să le dea citire în cadrul ședinței de judecată, când aceștia lipsesc în ședința de judecată și absența lor este justificată fie prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță, fie prin motive de imposibilitate de a asigura securitatea lui, *cu condiția că audierea martorului a fost efectuată cu confruntarea dintre acest martor și bănuț, învinuit, sau martorul a fost audiat în conformitate cu art.109 și 110 Cod de procedură penală.*

Deși partea acuzării invocă că declarațiile martorilor puteau fi puse la baza unei soluții de condamnare, instanța de recurs, ținând cont de prevederile art.371 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, constată că în cadrul urmăririi penale careva confruntări între martorii nominalizați și N.Popa nu a avut loc, astfel că aceste declarații nicidecum nu puteau fi puse la baza unei soluții de condamnare.

Mai mult, în înțelesul unui proces echitabil intră, așa cum regelementează și art.6 §3 lit.d) din Convenție, asigurarea dreptului inculpatului trimis în judecată și aflat în fața instanței de a pretinde ascultarea martorilor în prezența lui, cu posibilitatea de a pune întrebări, de a i se admite probe, care să se efectueze în mod nemijlocit și contradictoriu cu celelalte părți, în vederea stabilirii adevărului obiectiv.

De altfel, Curtea s-a pronunțat totdeauna în sensul că, 6 §3 lit.d) este încălcat atunci când condamnările se întemeiază pe declarațiile unor martori, pe care apărarea nu fusese în măsură să-i asculte, deoarece cerința din art.6 pct.1 al Convenției, prescrie ca o cauză să fie examinată în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul de a se asigura respectarea principiilor fundamentale ale oricărui proces, și anume *principiul contradictorialității și principiul dreptului la apărare, ambele asigurând egalitatea deplină a părților în proces.*

Contradictorialitatea este principiul care îngăduie părților din proces să participe în mod activ și egal la prezentarea, argumentarea și dovedirea drepturilor lor în cursul desfășurării procesului, mai precis, să discute și să combată susținerile făcute de fiecare dintre ele și să-și exprime opinia asupra inițiativelor instanței în scopul stabilirii adevărului și al pronunțării unei hotărâri legale și temeinice.

De asemenea, instanța de recurs va reține în sensul celor invocate și dispozițiile art.8 și 66 din Codul de procedură penală, precum și cele ale art.21 din Constituția R.Moldova, potrivit cărora orice cetățean beneficiază de prezumția de nevinovăție, deschiderea unei proceduri judiciare penale – prin începerea urmăririi penale - nefiind posibilă decât în condițiile prevăzute de lege.

Prin adoptarea prezumției de nevinovăție ca principu de bază, distinct de celelalte drepturi care garantează și ele libertatea persoanei – dreptul la apărare, respectarea demnității umane, trebuie să răspundă următoarelor cerințe: vinovăția se stabilește în cadrul unui proces, cu respectarea garanțiilor procesuale, deoarece simpla învinuire nu înseamnă și stabilirea vinovăției; sarcina probei revine părții acuzării, pe motiv că interpretarea se face în fiecare etapă a procesului penal, concluziile unui organ judiciar nefiind obligatorii și definitive pentru următoarea fază a procesului; la adoptarea unei hotărâri de condamnare, până la rămânerea definitivă, inculpatul are statutul de persoană nevinovată; la pronunțarea unei hotărâri judecătorești de condamnare, prezumția de nevinovăție este răsturnată cu efect „erga omnes”; soluția instanței trebuie să se bazeze pe probe certe de vinovăție, iar în caz de îndoială, ce nu poate fi înlăturată prin probe, trebuie să se pronunțe o soluție de achitare.

Pe lângă aceste reglementări din dreptul intern, instanța de recurs reține și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat în sensul că, „principiul prezumției de nevinovăție reclamă, printre altele, că sarcina probei să revină acuzării și că

dubiul să fie profitabil acuzatului. Acuzării îi revine obligația de a arăta învinuitului care sunt acuzațiile cărora le face obiectul și a oferi probe suficiente pentru a întemeia o declarație de vinovăție”. În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Statul este obligat să asigure acuzatului dreptul la apărare (el însuși sau cu asistența unui avocat) și să-i permită, să interogheze sau să pună să fie audiați martorii acuzării. Acest drept, nu implică numai un echilibru între acuzare și apărare, ci, impune ca audierea martorilor să fie în general, în contradictoriu. Elementele de probă trebuie să fie în principiu, produse în fața acuzatului în ședință publică în vederea unei dezbateri în contradictoriu”, (cauza Barbera, Messegue și Jabardo vs Spania).

Cu titlu de premisă, Curtea are în vedere că, potrivit art.99 Cod de procedură penală, probele nu au valoare dinainte stabilită, iar aprecierea fiecăreia se face de organul de urmărire penală sau instanța de judecată în urma examinării tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului.

La aprecierea probelor se impune a se reține că aceasta este operațiunea finală a activității de probațiune care permite instanței de judecată să determine măsura în care probele reflectă adevărul, în urma căreia instanța își formează convingerea cu privire la temeinicia sau netemeinicia învinuirii, cu privire la măsura în care prezumția de nevinovăție a fost sau nu înlăturată prin probe certe de vinovăție.

În cauza supusă judecării, Colegiul penal constată că prezumția de nevinovăție nu a fost înlăturată în privința inculpatului N.Popa, deoarece partea acuzării nu a putut asigura și prezenta acele probe pe care și-a întemeiat învinuirea, cu respectarea principiului contradictorialității. Astfel că, soluția instanței de apel, care a considerat justă concluzia primei instanțe, în cazul dat este una corect apreciată.

Mai mult, instanța de recurs reține și faptul că, în apel, partea acuzării a solicitat casarea sentinței de achitare, cu pronunțarea unei hotărâri de condamnare, însă instanța de apel nu este în drept să pronunțe o astfel de hotărâre bazându-se exclusiv pe declarațiile părții vătămate și a martorilor date la urmărirea penală, care nu au fost audiați nici în prima instanță, nici în instanța de apel, iar procesele-verbale de înregistrare a plîngerii părții vătămate, de percheziție la locul de trai al martorilor L.Zvereva și V.Cîrnicu, de examinare a bunurilor depistate în locuința acestora, nu dovedesc faptul că aceste bunuri au fost sustrate de către N.Popa. Mai mult, în baza acestor probe inculpatul a fost achitat în primă instanță, iar procurorul nu a prezentat în instanța de apel probe noi ce ar fi răsturnat soluția primei instanțe.

Reținînd cele expuse, Colegiul atestă că, ignorarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art.24, 26 din Codul de procedură penală, lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În concluzie, instanța de recurs constată că, autorul recursului nu aduce careva argumente, care ar combate concluzia instanțelor de fond, dimpotrivă argumentele invocate de procuror în cererea de recurs ordinar le repetă întocmai pe cele expuse anterior în apel, la care instanța de apel deja a dat un răspuns detaliat și motivat, hotărârea cuprinde fondul apelului, temeiurile de fapt și de drept, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se

încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală. Alte probleme de drept, care ar afecta hotărârea în cauză nu au fost invocate și nici nu se conțin în materialele dosarului.

În consecință, se apreciază că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de procuror și, potrivit legii, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016, în cauza penală în privința lui Popa Nicolae, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 05 aprilie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu